

Vergadering van de gemeenteraad van 12 december 2012

Portefeuillehouder : H.A. Litjens

Behandelend ambtenaar : Dingeman Zandijk

Nummer raadsvoorstel: RAD-000747

Doorkiesnummer : (0495) 575 345

Agendapunt: 11

ONDERWERP

Vaststellen van het Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan GRP 2012-2016 en het Afvalwaterplan Limburgse Peelen als richting gevend vaststellen.

AANLEIDING EN DOELSTELLING

Door de overheid worden steeds hogere eisen en wettelijke verplichtingen aan de beheerders opgelegd. Het Kabinet heeft in 2009 bepaald dat de organisatiestructuur van het waterbeheer in Nederland doelmatiger dient te worden opgezet. Uit een op rijksniveau uitgevoerd "feitenonderzoek" blijkt dat er doelmatigheidswinst kan worden geboekt door intensievere samenwerking tussen organisaties die elk hun eigen specifieke rol spelen in de afvalwaterketen. De overkoepelende organen van de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG), de Unie van Waterschappen (UvW) en de waterbedrijven in Nederland (Vewin) hebben gezamenlijk gewezen op de noodzaak van doelmatiger en rationeler waterbeheer. De gemeenten en waterschappen hebben in het Bestuursakkoord Water (BAW 2011) het streven naar een aanzienlijke beperking van de te verwachten kostenstijgingen in de rioleringszorg in het jaar 2020 vastgelegd. Door samenwerking kan een betere uitvoering worden gegeven aan een adequate aanpak van alle onderdelen uit de afvalwaterketen. Dit alles dient plaats te vinden binnen de kaders van de wettelijke zorgplicht en tegen de laagst mogelijke maatschappelijke kosten. Vanuit deze doelstelling uit het Bestuursakkoord Water is in samenspraak met omliggende gemeenten en het waterschap het regionaal Afvalwaterplan "Limburgse Peelen" en het Gemeentelijk Rioleringsplan opgesteld.

Doelstelling van de samenwerking in Afvalwaterplan Limburgse Peelen

De doelstelling van het gezamenlijk opstellen van een Afvalwaterplan en het daarbij behorende Gemeentelijk Rioleringsplan 2012 - 2016 is het op elkaar afstemmen van ambities, doelen en beleiduitgangspunten. Hiermee wordt bovendien de basis gelegd om op termijn doelmatigheidswinst te realiseren.

Doelstellingen Afvalwaterplan Limburgse Peelen

De Samenwerking Limburgse Peelen heeft drie doelstellingen met betrekking tot de zorg betreffende het verzamelen en verwerken van afvalwater, regenwater, en grondwater.

- *Verbetering dienstverleningskwaliteit aan de burgers en bedrijven:*
Door specialisatie van taken en uitwisseling van kennis binnen de organisaties kan de kwaliteit van de dienstverlening worden verhoogd.
- *Kostenreductie:*
Naast de te verwachten kostenbesparingen op de investeringen, worden ook besparingen op het gebied van operationele taken gehaald. Onderzoeken die de komende jaren in dit samenwerkingsverband staan gepland hebben maximalisatie van de samenwerkingswinst als oogmerk. Het doel is een kostenbesparing van tien procent ten opzichte van de huidige Gemeentelijke Rioleringsplannen te bereiken.
- *Het verminderen van de personele kwetsbaarheid van de eigen organisatie:*

Er wordt een goed beeld van de afvalwaterketen binnen onze regio ontwikkeld met de specifieke lokale aandachtspunten. Dit schept kansen om elkaar te ondersteunen, kennis en kunde uit te wisselen, of (deels) te vervangen bij planvorming en uitvoering van watertaken.

Doelstelling Gemeentelijk Rioleringsplan Weert 2012 -2016

De doelstelling is te voldoen aan de gemeentelijke zorgplicht zoals deze in de Wet milieubeheer en de Waterwet is opgenomen tegen de laagste maatschappelijke kosten. Deze zorgplichten zijn:

- Zorgplicht voor de inzameling en het transport van **stedelijk afvalwater**.
- Zorgplicht voor een doelmatige inzameling en verwerking van afvloeiend **hemelwater**, voor zover dit niet door de particulier gebeurt,.
- Zorgplicht voor het **grondwater**: Het in het openbaar gemeentelijk gebied treffen van maatregelen om structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand zoveel mogelijk te voorkomen of te beperken.

Met het vaststellen van dit Gemeentelijk Rioleringsplan voldoet de gemeente Weert aan de Wet milieubeheer en de Waterwet.

PROBLEEMSTELLING

Op nationaal niveau is besloten dat het waterbeheer doelmatiger moet worden vorm gegeven. Door de nationale wetgeving op het gebied van waterhuishouding is er meer eenheid aangebracht in de gemeentelijke watertaken. Door meer nadruk te leggen op het bundelen van kennis, samen te werken, en een systeemgerichte beheersaanpak van de waterketen kan doelmatiger worden gewerkt. Door samen te werken op strategisch beleid en operationeel beheer zijn voordelen te behalen. Om deze redenen heeft het college van Burgemeester en Wethouders in maart 2011 opdracht gegeven om te starten met een samenwerkingsverband voor de rioleringszorg onder de noemer "Afvalwaterketen Limburgse Peelen".

OPLOSSINGSRICHTINGEN

Afvalwaterplan "Limburgse Peelen"

In de Afvalwaterketen "Limburgse Peelen" conformeren partijen zich om in gezamenlijkheid en door samenwerking nieuwe plannen te ontwikkelen ten behoeve van een meer systeemgerichte benadering van de afvalwaterketen.

Visie en ambitie

Samenwerking biedt de mogelijkheid de samenhang in de waterketen beter te benutten en in te zetten. Basis voor het Afvalwaterplan is een gedeelde en gezamenlijke visie op deze afvalwaterketen voor de langere termijn. Op 16 augustus 2011 heeft het College van Burgemeester en Wethouders bestuurlijk een 7-tal ambities geaccordeerd.

Beknopt zijn deze ambitiebesluiten als volgt weer te geven:

- 1) Benutten van samenhang door samenwerking
- 2) Afvalwater beschouwen als potentiële bron van energie en grondstoffen
- 3) Verantwoordelijkheid nemen voor de zuivering van afvalwater
- 4) De verantwoordelijkheid nemen voor het hemelwater
- 5) Burgers en bedrijven bewust maken van hun eigen verantwoordelijkheid voor grondwater
- 6) Streven naar een gelijke heffingsmaatstaf voor de riolering (géén gelijke heffing!).
- 7) Gemeenten behouden hun autonomie in de besluitvorming.

Het uiteindelijke doel is een goed functionerende robuuste afvalwaterketen, die voldoet aan de gestelde uitgangspunten en die in de toekomst leidt tot helder en schoon water, droge voeten, en een duurzaam leefmilieu.

Opbrengsten samenwerking

- Operationeel beheer:
Voor het operationeel beheer en onderhoud gaat het voornamelijk om het toepassen van gezamenlijke uitgangspunten, standaard levensduren en afgestemde eenheidsprijzen. Voorts zal ook gezamenlijke voorbereiding en aanbesteding van onder meer rioolreiniging en rioolinspectie op termijn aan de orde komen.
- Investerings:
Hierbij moet gedacht worden aan vervanging en renovatie op basis van wijkgerichte aanpak. Ook het aanpassen van levensduurverwachtingen en toepassing van innovatieve technieken, de eenheidsprijzen.

Actieprogramma

Voor de komende jaren 2012-2016 is binnen de samenwerking een gezamenlijk actieprogramma opgezet. De acties, in totaal 33 stuks, zijn expliciet benoemd tijdens de gezamenlijke bijeenkomsten ten behoeve van de totstandkoming van het Afvalwaterplan. Focus ligt vooral op gezamenlijk onderzoek waarmee de meest doelmatige werkmethodes kunnen worden bepaald. Uiteraard blijft uitgangspunt om de kerntaken tegen de laagst maatschappelijke kosten te kunnen uitvoeren. De te ondernemen acties zijn geprioriteerd in aanpak en uitvoering over een periode van 5 jaar. Om optimalisatie in het rioolbeheer tot stand te brengen en financiële voordelen te genereren dient iedere gemeente afzonderlijk aandacht te besteden aan elk van deze 33 acties. Door het samenwerkingsverband wordt het werk verdeeld over de deelnemende partijen. Per actie is er daarom een gemeente of waterschap als "trekker" aangewezen. Ook hier kunnen al doelmatigheidswinst en besparingen worden gegenereerd. De benodigde externe kosten (de lasten gaan vooralsnog uit voor de baten) worden naar rato van inwoneraantallen verdeeld over de deelnemende partijen. Voor het begeleiden, uitvoeren en afstemmen van het actie programma vergt naar schatting ca. 160 uren per organisatie. De financiële consequenties van deze benodigde extra tijd dienen echter wel door de gemeentelijke organisaties beschikbaar te worden gesteld.

Financiën

Voor de projecten die in het afvalwaterplan zijn voorgesteld is de financiële dekking geregeld in het gemeentelijk rioleringsplan Weert 2012-2016.

Gemeentelijk Rioleringsplan Weert 2012 – 2016

Onder het voorliggende (gezamenlijke) afvalwaterplan hangen de individuele Gemeentelijke Riolerings- plannen of -notities van de deelnemende gemeenten. Afvalwaterplan en Gemeentelijke Rioleringsplan zijn daarbij nauw met elkaar verbonden. In het afvalwaterplan zijn voornamelijk het gezamenlijke (paraplu)beleid en de ambities vastgelegd. De afzonderlijke Gemeentelijke Rioleringsplannen gaan meer in op expliciet lokaal gemeentelijk beleid en de uitwerking van dat beleid in maatregelen. Als gevolg van vertraging in het proces bij de totstandkoming van dit gemeentelijk rioleringsplan is het jaar 2012 onderdeel van de planperiode. Dit heeft geen financiële consequenties.

Evaluatie GRP 2006-2010

- Alle woningen en bedrijven in onze gemeente zijn aangesloten op (druk)riolering of IBA's (Individuele Behandeling Afvalwater). Hiermee voldoen we aan de wettelijke zorgplicht.
- Er zijn geen problemen waaruit schade is ontstaan bekend met de inzameling van stedelijk afvalwater en hemelwater en ook het transport van afvalwater lijkt goed te verlopen. Er zijn geen grote overlastlocaties bekend op de Bloemenbuurt na. Om aan de eisen van de Kaderrichtlijn Water te voldoen, moeten nog wel verschillende maatregelen worden uitgevoerd.
- De vervangingswaarde van deze voorzieningen is ruim € 228 miljoen. De gegevens van de riolen zijn opgeslagen in een rioleringsbeheersysteem en goed toegankelijk. De gegevens dienen periodiek te worden gecontroleerd en indien nodig aangevuld.
- Afgaand op het lage aantal meldingen en de huidige planmatige werkwijze met betrekking tot onderhoud wordt het afvalwatersysteem doelmatig beheerd en goed gebruikt.

- Doordat de Basisinspanning- en KRW-maatregelen (Kaderrichtlijn Water) zijn uitgesteld, zijn de doelen rondom beperking van de vuilemissies niet volledig behaald. De geplande maatregelen zijn uitgesteld om synergie te creëren vanuit samenwerking in de regio en de koppeling van uitbreidingsplannen zoals Vrouwenhof.

Doelstellingen

De hoofdoelen vanuit het gemeentelijk rioleringsplan 2012 - 2016 voor de komende planperiode zijn:

- 1) Zorgen voor inzameling en transport van stedelijk afvalwater.
- 2) Zorgen voor inzameling en verwerking van hemelwater (voor zover niet door de particulier).
- 3) Zorgen dat (voor zover mogelijk) het grondwater de bestemming van een gebied niet structureel belemmert.

De doelen zijn in dit GRP concreet gemaakt met het opnemen van functionele eisen en maatstaven zodat kan worden getoetst of de huidige situatie aan de gestelde doelen voldoet.

Aandachtspunten:

Een aantal aandachtspunten in het kader van duurzaamheid zijn:

- Verantwoord gebruik van energie; wordt er niet teveel schoon water verpompt, worden er bij gelijkwaardigheid energiezuinige alternatieven ingezet?
- Wordt afvloeiende hemelwater niet te veel verontreinigd door bijvoorbeeld onkruidbestrijdingsmiddelen of uitlogende bouwmaterialen?

Speerpunten vGRP Weert 2012-2016

- Uitbouwen samenwerking "Afvalwaterketen Limburgse Peelen" wordt vorm gegeven door ondermeer gezamenlijk een onderzoeksprogramma op te zetten.
- Wijkgerichte aanpak vervanging riolering in samenhang met stadsvernieuwing.
- Toepassen van innovatieve levensduurverlengende maatregelen om de functionaliteit van de riolering te verbeteren en te waarborgen.
- Vormgeven aan een waterloket.
- Bij stadsvernieuwingprojecten wordt naast de riolering de totale openbare ruimte (wegen, groen) aangepakt. Uitgangspunt in dit vGRP is dat jaarlijks € 70.000 wordt bijgedragen uit het budget voor wegen, € 10.000 uit het budget voor groen en € 10.000 uit het budget voor verlichting, daarnaast is een besparing ingeboekt van € 50.000 op operationele taken. De bijdragen uit de budgetten voor wegen, groen en verlichting worden gedekt door de reguliere onderhoudsbudgetten.

Om eventuele pieken in vervanging te kunnen dempen en daarnaast maatregelen ten behoeve van systeemverbeteringen goed en planmatig uit te voeren, wordt de wijkgerichte aanpak voortgezet. Vervanging van riolering wordt gecombineerd met de herinrichting van de openbare ruimte. Er zal nu meer gebruik worden gemaakt van moderne renovatietechnieken. Dit bespaart kosten en beperkt overlast. Dit voornemen is al in juli 2009 aan de gemeenteraad ter kennisname voorgelegd.

Om te voldoen aan de afspraken met het waterschap uit de Optimalisatiestudies worden de komende planperiode maatregelen aan riool overstorten uitgevoerd, verhard oppervlak afgekoppeld en groene buffers aangelegd.

Dit GRP bevat op hoofdlijnen de aanpak om de doelen te halen. Dit beleid zal jaarlijks worden uitgewerkt waarbij op basis van inspecties een uitvoeringsprogramma zal worden opgesteld.

Personele consequenties

Dit GRP voorziet in de noodzakelijke middelen om de hierin opgenomen doelstellingen te verwezenlijken.

Financiële consequenties

De financiering van de uit het AWP voortvloeiende projecten zijn opgenomen in- en worden geheel gedekt in het vast te stellen GRP Weert 2012-2016.

De aanleg en instandhouding van het (afval)watersysteem kost veel geld. Niet alleen het onderhoud aan de buizen maar ook investeringen om de effecten van riooloverstorten van het afvalwatersysteem op de oppervlakte waterkwaliteit te beperken. De uitgaven voor de komende planperiode 2012-2016 zijn begroot op circa 27,5 miljoen euro aan investeringen en daarnaast 16 miljoen euro voor de dagelijkse rioleringszorg en kapitaallasten. Op basis van dit GRP kan de rioolheffing worden verlaagd naar € 231,96. Tegenover de huidige heffing van € 247,92 betekent dit een verlaging van 6%. Dit bedrag is gebaseerd op het prijspeil 2012 en dient dan ook in de toekomst met de optredende inflatie te worden geïndexeerd. Deze verlaging zal worden verwerkt in het voorstel om de belastingtarieven aan te passen in de raadsvergadering van december 2012.

COMMUNICATIE

In het voortraject (bij start samenwerking en bij het nemen van de ambitiebesluiten) zijn er al artikelen gepubliceerd in de regionale dagbladen. Bovendien zijn er enkele publicaties verschenen in de landelijke vaktijdschriften Riolerings en Water. Bij de totstandkoming van zowel het AWP alsook het GRP zijn alle relevante beleidsvelden betrokken. Na vaststelling zal in één of meerdere dag- of weekbladen die in de gemeente worden verspreid, bekend worden gemaakt hoe burgers kennis kunnen nemen van de inhoud van het zowel het Afvalwaterplan als het Gemeentelijk Rioleringsplan. Beide plannen zullen via de gemeentelijke website digitaal worden aangeboden.

EVALUATIE

Indien daar aanleiding toe is zal het Gemeentelijk Rioleringsplan 2012 – 2016 worden geëvalueerd om eventuele bijstelling van beleid en middelen tijdig aan de orde te kunnen stellen.

ADVIES RAADSCOMMISSIE

- Het advies van de raadscommissie Economische Zaken is:
 - ◆ voorstel rijp voor behandeling in de raad;
agenderen als hamerstuk.
- Nadrukkelijke en/of afwijkende standpunten fracties:
 - ◆ De **SP** vindt het een goed voorstel. De **PvdA** vindt samenwerken belangrijk en geeft een compliment daarvoor. De reinigingsheffing en rioolrechten in Weert zijn echter hoog. De PvdA kan zich vinden in de uitleg van de wethouder hierover.

VOORSTEL COLLEGE

- 1.) Het Afvalwaterplan " Limburgse Peelen" als richting gevend vaststellen.
- 2.) Het verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan GRP Weert 2012- 2016 vaststellen.

Bijbehorend ontwerpraadsbesluit bieden wij u hierbij ter vaststelling aan.

Burgemeester en wethouders van Weert,
de secretaris, de burgemeester,

M.H.F. Knaapen

A.A.M.M. Heijmans

Nummer raadsvoorstel: RAD-000747

RAADSBSLUIT

De raad van de gemeente Weert,

gezien het voorstel van burgemeester en wethouders van 6 november 2012;

b e s l u i t :

- 1.) Het Afvalwaterplan " Limburgse Peelen" als richting gevend vast te stellen.
- 2.) Het verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan GRP Weert 2012- 2016 vast te stellen.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van 12 december 2012.

De griffier,

De voorzitter,

M.H.R.M. Wolfs-Corten

A.A.M.M. Heijmans